

Kitaabka Daanyeel - Boqol iyo Toddoba iyo Soddon

Muujinta Muhiimadda Nebiyadeed ee Galaamadaha Jidka: Laga bilaabo 1776 ilaa 2023

Jeff Pippenger
2024-03-15

Wakhtiga shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun ee bilaabatay Sebtembar 11, 2001, kuna dhammaanaysa sharciga Axadda ee Maraykanka, waa muddada ay saamaynta aragti kasta ku rumoobayso. Qaar ka mid ah aragtiyadaas waxay sii fidsanayaan ilaa imaatinka labaad ee Masiixa, laakiin xataa kuwa dhaca ka dib sharciga Axadda waxay ku xidhan yihiin muddada shaabadaynta. Shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kun waa halka axdiga weligiis ah si qumman loogu dhammeeyo. Muddadaas Masiixu wuxuu sharcigiisa ku qoraa qalbiyada iyo maankiisa dadkiisa weligood. Shaabadayntaas waxaa lagu metelaa isku-darka ilaahnimada iyo bini-aadannimada, taas oo aan dembaabin.

Xidhiidhka calaamadaysan ee “laba boqol iyo labaatanka” wuxuu matalaa labadaba soo celin iyo isu-geynta ilaahnimada iyo bini-aadannimada. Labada boqol iyo labaatanka sannadood ee u dhexeeya Kitaabka King James iyo soo-bandhiggii ugu horreeyey ee dadweyne ee William Miller sannadkii 1831, iyo daabacaaddii dambe ee Vermont Telegraph sannadkii 1833, waxay matalaan isu-geynta ilaahnimada iyo bini-aadannimada. Waxay xambaarsan tahay saxeexa “runta,” taas oo ah erayga Cibraaniga ah ee uu sameeyey Af-yaqaankii Yaabka Badnaa, kaas oo isku daray xarafka koowaad, kan saddex iyo tobnaad, iyo kan ugu dambeeya ee alifbeetada Cibraaniga si uu u sameeyo erayga “run”. Labada boqol iyo labaatanka sannadood ee ka bilaabma 1611 iyo Kitaabka King James ilaa 1831 iyo daabacaaddii Miller ee farriintiisa, waxay ka tarjumayaan saxeexa Af-yaqaankii Yaabka Badnaa.

Bartamaha labadaas taariikhood (1611 iyo 1831), wakhtiga dhammaadka ee 1798, wuxuu ka dhigan yahay furfuridda farriin ka timid kitaabka Daanyeel (King James Bible), taas oo dhalisa korodhka aqoonta ee horseeday daabacaaddii Miller ee 1831. Wakhtiga dhammaadka ee 1798 waxa uu sidoo kale calaamadeeyey bilowga hab tijaabo ah oo soo saaray fallaagada bikradaha nacasyada ah, kuwaas oo Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad ku tilmaamayo kuwa sharka leh. Sidaas awgeed 1798 waxa uu metelaa tirada saddex iyo toban, oo ku taalla bartamaha xarafka hore iyo kan ugu dambeeya, waayo saddex iyo toban waa astaan fallaago. 1798 waxa kale oo uu ku xidhan yahay xilligii isu-diyaarinta ee ka soo bilaabmay 1776 ilaa 1798, oo ah wakhtiga dhammaadka.

Sida xiriirkii laba boqol iyo labaatanka sannadood ee Miller, sannadka 1776 isaguna waxaa lagu calaamadeeyey daabacaad rabbaani ah, oo ah Bayaanka Madax-bannaanida, wuxuuna bilaabaa wakhti ku dhammaada 1798 daabacaadda Xeerarka Alien and Sedition Acts. Labada boqol iyo labaatanka sannadood ee xiriirka astaameed ee Miller ee ilaahnimada iyo aadanaha, waxaa

sannadka 1798 ku xirma laba iyo labaatanka sannadood ee diyaargarowga ah laga bilaabo daabacaadda Bayaanka Madax-bannaanida ilaa daabacaadda Alien and Sedition Acts ee 1798. Laba iyo labaaatan, iyada oo ah toban meelood meel laba boqol iyo labaaatan, ama meeltobnaad ka mid ah laba boqol iyo labaaatan; tirada laba iyo labaaatan, sida tirada laba boqol iyo labaaatan, waxay matalaysaa xiriirka ilaahnimada iyo aadanaha.

Laba boqol iyo labaaatan-ka sannadood ee Miller waxay xambaarsan yihiin saxeexa runta, sida ay sidoo kale u sidato wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afartan iyo afarta kun, waxaana muddada diyaarinta ee ka bilaabmaysa 1776 ilaa 1798 ay iyana xambaarsan tahay isla saxeexaas, waayo taariikhda dhexe ee 1789 waxay calaamadaynaysaa daabacaaddii Dastuurka oo ay ansixiyeen saddex iyo tobankii gumeysi.

Xidhiidhkii Miller ee bilaabmay 1611 kuna dhammaaday 1831, oo barta dhexe ka helay 1798, wuxuu ku xiran yahay muddadii labaaatan iyo laba sano ahayd ee 1776 ilaa 1798, taas oo barta dhexe ay tahay 1789. Shanta taariikhood oo dhan—1611, 1776, 1789, 1798, iyo 1831—waxaa matala hawl daabacaadeed. Taariikhaha muddada diyaarinta waxay ka kooban yihiin meeltobnaadka labaaatan iyo laba sano ah laga bilaabo 1776 ilaa 1798, muddadaasina waxay tusaale u tahay wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afar iyo afartan kun, kaas oo ah wakhtiga marka ilaahnimadu ku lammaanto aadannimada. Muddadii laba boqol iyo labaatanka sano ahayd ee Miller, iyo muddadii diyaarinta ee labaaatan iyo labada sano ahayd ee 1776 ilaa 1798, labaduba waxay metelaan xiriirka ilaahnimada iyo aadannimada.

Waqtiga shaabadaynta boqolka iyo afartan iyo afarta kun waxay bilaabatay Sebtembar 11, 2001, waxaana lagu calaamadeeyey Islaamka hoogga saddexaad oo ku dhufatay dhulka ammaanta leh ee ruuxiga ah. Labaaatan iyo laba sano ka dib, Oktoobar 7, 2023, Islaamka hoogga saddexaad ayaa mar kale ku dhufatay dhulkii tusaalaha ahaa ee ammaanta leh, kaas oo ah dhulkii suuggaaneed ee muuqda. Marka sharciga Axadda ee dhowaan imanaya yimaado, shaabadaynta boqolka iyo afartan iyo afarta kun waa la dhammaystiri doonaa, Islaamka hoogga saddexaadna mar kale ayuu ku dhufan doonaa Maraykanka.

Wakhtiga shaabadayntu waxay ku bilaabataa weerar uu Islaamku ku qaado bahalka dhulka, waxayna ku dhammaataa weerar uu Islaamku ku qaado bahalka dhulka. Dhexdeedana Islaamka hoogga saddexaad ayaa ku dhufatay quruunta Israa'iil, taas oo kitaab ahaan lagu matalo Yahuudah. Yahuudah waxay ahayd dhulkii quruxda badnaa ee qadiimiga ahaa ee Kitaabka Quduuska ah oo macne ahaan toos ahaa, Maraykankuna waa dhulka quruxda badan ee casriga ah oo ruuxi ah.

Saddexdii weerar ee Islaamku dhammaantood waxaa lagu qaaday dalkii ammaanta badnaa. Weerarkii koowaad iyo kii ugu dambeeyey waxa ay ka dhaceen dalkii ammaanta badnaa ee ruuxiga ah ee casriga ah, halka weerarkii dhexe lagu qaaday dalkii ammaanta badnaa ee qadiimiga ahaa ee dhab ahaan jiray. Calaamaddii dhexe waxay ahayd weerar ka dhan ah qaranka casriga ah ee Israa'iil, oo markii Masiixoodii la qodbay, Israa'iiltii dhabta ahayd waxay noqotay astaan fallaagow, sida uu u metelo xarafka saddex iyo tobnad ee alifbeetada Cibraaniga.

Muddadii diyaarinta ee ka bilaabmaysa 1776 ilaa 1798 waxa kale oo ay ku xidhan tahay laba boqol iyo labaaatan sannadood ee dhaqdhaqaaqa malaa'igta saddexaad; waayo, laga bilaabo 1776 oo ah

Bayaankii Madax-bannaanida, ilaa 1996, iyo daabacaaddii majalladda The Time of the End, waa laba boqol iyo labaatannadood. Bartamaha taariikhdaas waxa ku yaal wakhtiga dhammaadka ee 1989, kaas oo calaamadaynaya kacdoonkii bikradaha nacasyada ah ee sharka leh. Sidaas daraaddeed, 1611, 1776, 1789, 1798, 1831, 1989, 1996, 2001, 2023 iyo sharciga Axadda ee dhowaan iman doona dhammaantood waa calaamado jidka ku yaal oo la xidhiidha runta ah in ilaahnimadu marka ay la midoobto aadannimada aanay dembaabin. Toban calaamadood oo jid ah, laba ka mid ahna laba jeer baa la soo celiyey.

Toban waa tirada matalaysa imtixaan, oo marka lagu daro labada taariikhood ee soo noqnoqda ee 1776 iyo 1798, waxaa noqonaya wadar ahaan laba iyo toban calaamadood oo jidka ah, kuwaas oo matalaya boqol iyo afartan iyo afar kun. Calaadaha jidku dhammaantood waxay ka hadlayaan habka imtixaanka ee boqolka iyo afartan iyo afarta kun kaas oo ka dhacaya laga bilaabo Sebtembar 11, 2001 ilaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, halkaas oo Masiixu ku dhammaystiro shaqada malaa'igta saddexaad isaga oo isku daraya ilaahnimadiisa iyo dadnimada boqolka iyo afartan iyo afarta kun oo, inta ka hadhay daa'imnimada oo dhan—aan dembaabin. Dabcan, xaqiiqdan waxa arki kara oo keliya kuwa, sida Ishacyaah u sheegay, doorta inay “indhahooda ku arkaan, dhegahoodana ku maqlaan, qalbigoodana ku gartaan, oo ay soo noqdaan, oo la bogsiiyo.”

22-kii Oktoobar, 1844, malaa'igtii saddexaad ayaa timid markii Masiixu si kedis ah ugu yimid macbudkiisa si uu u fuliyo shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afar kunka. Koox Millerites ah ayaa markaas Masiixa raacay oo gashay Meesha Ugu Quduusan, in kastoo ay dabadeed joojiyeen inay raacaan iftiinka sii horumaraya ee malaa'igta saddexaad oo ay ku celiyeen caasinnimadii Qaadeesh tii ugu horraysay, waxaana loo qoondeeyey inay ku warwareegaan cidlada La'odikiya ilaa ay dhammaantood ka dhinteen.

Markii Masiixu si kedis ah u galay Quduuska ugu Quduusan, isu-geynta ilaahnimada iyo dadnimadu waxay matalaysay shaqadii uu diyaar u ahaa inuu qabto, shaqadaasna si astaan ahaan ah waxaa u matalayay Af-yaqaanka Yaabka leh oo leh laba markhaati. Markhaatiyaashaasu waxay ahaayeen Xabaquuq iyo Yooxanaa. Cutubka LABAAD aayadda LABATANAAD ee labada buugba, Oktoobar 22, 1844 ayaa lagu tilmaamay. Mid wuxuu xoogga saaray shaqada kafaaraggudka (mid-ka-dhigista), oo taariikhdaas ka bilaabatay, kan kalena wuxuu tilmaamay macbud la doonayay in la nadiifiyo.

Macbudkii uu si kedis ah ugu yimid waxaa lagu metelayaa macbudkii ay ku tuman jireen quwadaha qurbaanka joogtada ah (jaahilnimada) iyo karaahiyada baabba'a (baabanimada). Macbudku wuxuu kaloo metelayay Masiixa, kaasoo ah macbudkii la dumiyey dabadeedna saddex maalmood gudahood lagu soo kiciyey. Wuxuu kaloo metelayay macbudkii Milleriyiinta ee lagu dhisay afartan iyo lix sannadood gudahood, laga bilaabo 1798 ilaa 1844. Wuxuu kaloo metelayay macbudka aadanaha, kaas oo lagu habeeyey afartan iyo lixda koromosoom, isla markaana qeexa oo maamula samaysanka hidde-sideed ee jidhka aadanaha. Ma aha wax iska dhacay in unug kasta oo jidhka aadanaha ku jira si buuxda loo beddelo labadii kun iyo shan boqol iyo labaatanka maalmoodba mar.

Tusaalooyinkan rabbaaniga ah oo dhammaantood ku saabsan macbudka, ee matalaya shaqada Masiixa ee isku-darka ilaahnimada iyo dadnimada, ilaahnimadu mar walba way ka horraysaa dadnimada. 1611 wuxuu ka horreeyaa 1831. 1776 wuxuu ka horreeyaa 1798. 1776 wuxuu ka horreeyaa 1996. 2001 wuxuu ka horreeyaa 2023. Kooxdii Milleriyiinta ahayd waxay Masiixa ku raaceen Qaybta Ugu Quduusan. Bilowgii Ilaah baa dadka abuuray.

Haddaba waxaynu ku noqonaynaa tixgelinteenanii saddexda astaamood ee jidka ee 1776, 1789, iyo 1798, kuwaas oo matala muddada diyaarinta ee u taagan si tusaale ah wakhtiga shaabadaynta. Muddadii kowaad, oo uu matalo 1776, Baaqa Madax-bannaanida, iyo muddadii labada Shirweyne ee Qaaradda; iyo muddadii labaad, oo uu matalo 1789, Dastuurka, iyo muddadii Qodobbada Isbahaysiga ilaa 1798.

Sirta ku jirta sawirka dugaagga, oo ah runta sheegaysa in madaxa siddeedaad uu ka mid yahay toddobada madax, ayaa lagu aqoonsaday labadaba xilliyadaas. Waxa kale oo lagu aqoonsaday calaamadda saddexaad ee taariikhdaas, hase ahaatee calaamaddaas waxay ka hadlayso siddeedaadka oo ka mid ah toddobada, sida uu ugu rumoobay baabasiimada. Labada xilli ee ugu horreeya waxay metelaan rumoobidda siddeedaadka oo ka mid ah toddobada gudaha Maraykanka.

Maraykanku wuxuu ka kooban yahay laba gees, mid waxaa lala xidhiidhiyaa nin, kan kalena naag. Ninku waa awoodda siyaasadeed; waa geeska Jamhuuriga. Naagtuna waa awoodda diineed; waa geeska Protestant-ka. Sidaa darteed, xilliga uu metelo 1776, iyo Bayaanka Madax-bannaanida, wuxuu metelayaa geeska Protestant-ka, waayo ilaahnimadu mar walba way ka horraysaa bini'aadantinimada. Xilliga uu metelo 1789, iyo Dastuurka, wuxuu metelayaa geeska Jamhuuriga.

Sannadkii 2020, labada geesba waxaa la laayay xoogagga masduulaagga casriga ah ee shayaadiinta ah ee aan Ilaah jirin. Geeskii Protestant-ka runta ahaa waxaa la laayay Luulyo 18, 2020, geeskii Jamhuurigana waxaa la laayay dabadeed Nofeembar 3, 2020. Sannadkii 2023, labadii markhaatina way istaageen, duniidina oo ku rayraysay meydadkoodii waxay billowday inay cabsato.

Sannadkii 2023, hawshii ugu dambaysay ee shaabadaynta boqol iyo afartan iyo afarta kun ayaa ka bilaabatay jiilka ugu dambeeya ee taariikhda dunida. Ilaahnimadu hadda waxay la midoobaysaa bini'aadantinimada weligeed, sida kuwa aaminka ah ee maalmaha ugu dambeeya ay weligeed u soo saarayaan—suuradda Masiixa.

Sannadkii 2023, waxaa bilaabmay hawshii ugu dambaysay ee lagu mideynayey Kaniisadda riddada ah iyo Dawladda riddada ah ee qaranka bahalka dhulka. Qaab-dhismeedka awoodda ee uu matalo baabtiisnimadu, oo ka kooban Kaniisad riddada ah oo xukunta Dawlad riddada ah, ayaa markaas la dhisayay, isla markaana dib u soo saaraya ekaanta bahalka.

Imtixaanka weyn ee kuwa la yeedhay waa imtixaanka ah in la arko samaysanka ekaanta bahalka, sida ay u metelaan “codad, hillaacyo, onkodad” iyo “dhulgariirka” imanaya. Waqtiga shaabadayntu waa muddada ay aragti kastaa ku gaadho saamaynteeda kaamilka ah (dhammaystirkeeda). Muddadii diyaarinta laga bilaabo 1776 ilaa 1798, oo u taagan waqtiga shaabadaynta, waxaa jiray giraangirro ku jira giraangirro, taas oo qayb ka ah aragtidii uu Yexesqeel arkay markii uu eegay Quduuska Ugu Quduusan, waqtiga shaabadaynta ee boqol iyo

afartan iyo afarta kun. Giraangirradaas, Sister White waxay ku aqoonsatay inay yihiin “is-dhexgalka murugsan ee dhacdooyinka aadanaha.” Muddadii diyaarinta laga bilaabo 1776 ilaa 1798 waxay ka koobnayd qaar ka mid ah “is-dhexgalladaas murugsan ee dhacdooyinka aadanaha,” kuwaas oo ay habboon tahay in la xuso.

Mid ayaa la xidhiidha xaqiiqada ah in Faransiiskii Kacaanka ahi astaan u ahaa Maraykanka. Labada qaranba waxay baabtiisnimada ku fariisiyeen carshiga dhulka, labaduba na way ka dejiyaan. Labada qaranba awooddooda ciidan iyo dhaqaale ayay u hibeeyaan sidii shaqadaas loo dhammaystiri lahaa. Labada qaranba si lama filaan ah ayay diimahoodii la aasaasay uga takhaluseen si ay u noqdaan Katoolik. Labada qaranba waxay la kulmaan “dhulgariir” afgembiya dawladahoodii la dhisay. Taariikhda labada qaranba waxay ku xidhantahay 1789, waayo 1789kii ayuu Kacaankii Faransiisku bilaabmay, Dastuurkii Maraykankuna dhaqan galay.

Kacaankii Faransiisku wuxuu socday toban sannadood. Napoleon Bonaparte wuxuu xukunka soo galay marxaladihii dambe ee Kacaankii Faransiiska. Wuxuu noqday hoggaamiye ciidan oo caan ah, wuxuuna door muhiim ah ka qaatay dowladdii Faransiiska ka dib afgambigii guusha lahaa ee uu sameeyey 9kii Noofembar, 1799, kaas oo horseeday inuu noqdo Qunsulka Koowaad ee Jamhuuriyadda Faransiiska.

Muddadii labaad ee xilligii diyaarinta ee 1776 ilaa 1798, ninkii ahaa kan siddeedaad (aan isku xigxigin), oo ka mid ahaa toddobadii, wuxuu ahaa John Hancock. Wuxuu ka mid ahaa siddeeddii madaxweyne ee muddadii labaad oo uu matalayay 1789 (sanadkii Kacaankii Faransiiska). Isagu wuxuu ahaa ka keliya siddeeddaa madaxweyne ee sidoo kale hore u guddoomiyey xilka madaxweyne muddadii kowaad, oo uu matalayay 1776. Dareenkan nebiyadeed, wuxuu ahaa kan siddeedaad, oo ka mid ahaa toddobadii.

Isagu waa saxeexa xilliga aadanaha, waayo xilligii ugu horreeyey wuxuu u taagan yahay Ilaahnimada, sidaas darteedna isagu waa saxeexa isku xira labadaas xilli (Ilaahnimada iyo aadanaha). Saxeexiisu waa saxeexa ugu caansan taariikhda aadanaha, wuxuuna ka dhignaa wax ka badan oo keliya qoraalkiisii gacanta ee yaabka lahaa.

Saxiixa John Hancock ee ku qoran Baaqa Madax-bannaanida waa saxiixa ugu caansan taariikhda. Saxiixiisii weynaa ee aadka u muuqday wuxuu noqday astaan caan ah, isagoo u taagan madax-bannaanida Maraykanka iyo ka-hor-imaadka gumaysiyadii Maraykanka ee xukunka Ingiriiska. Hancock, oo ahaa Madaxweynaha Shirweynaha Qaaradda xilligii Baaqa la saxiixayay sannadkii 1776, ayaa la sheegay inuu magaciisa si aad ah u iftiimiyey si Boqor George III uu u akhriyi karo isaga oo aan muraayadihiisa adeegsan, taasoo astaan u ah geesinimadiisa iyo ka-go’naantiisa qaddiyadda madax-bannaanida.

Hancock wuxuu ka mid ahaa siddeeddii madaxweyne ee muddada ay 1789 u taagan tahay, hase yeeshee wuxuu ka tirsanaa toddobadii nin ee madaxweyne ka ahaa muddada ay 1776 u taagan tahay. Isagu wuxuu ahaa madaxweynihii xilka hayay markii la saxeexay Baaqa Madax-bannaanida. Hancock labadan xilli wuxuu ku xidhaa saxeexiisa bini’aadannimo, wuxuuna ku yaal labadaba taariikhdii kowaad iyo taariikhdii labaad. Taariikhda kowaad waxay u taagan tahay rabbaaniga, taariikhda labaadna waxay u taagan tahay aadanaha, saxeexa isku xidha labada

taariikhoodna waa saxeexa Af-yaqaanka Cajiibka ah ee adeegsaday aalad bini'aadan ah si uu isugu geeyo muddada rabbaaniga ah ee ay 1776 u taagan tahay iyo muddada bini'aadannimo ee ay 1789 u taagan tahay.

Waxaa jira hal saxeex oo kale oo keliya taariikhda dunida ku jira oo kula tartama saxeexa Hancock dhinaca sida loo aqoonsan yahay, waana saxeex sidoo kale la xidhiidha 1789 iyo Kacaankii Faransiiska. Saxeexaas waxa ku jira isla nooca dhiirranaanta ah ee Hancock damacsanaa inuu muujiyo, waxaana laga helaa taariikhda Faransiiska.

Marka laga eego aqoonsiga caalamiga ah iyo muhiimadda astaaneed, saxiixa Napoleon Bonaparte wuxuu leeyahay maqaam u dhigma kan John Hancock, in kasta oo uu ku jiro duruufo taariikheed iyo dhaqan oo ka duwan. Napoleon, oo ahaa hoggaamiye millatari iyo siyaasadeed oo caan ka ahaa Faransiiska, wuxuu raad weyn ku reebay taariikhda Yurub iyo tan caalamkaba, gaar ahaan intii lagu jiray Dagaalladii Napoleon. Saxiixiisa, oo inta badan lagu garto qaabkiisa geesinnimada leh oo gaar ahaaneed, wuxuu astaan u noqday saamayntiisa xoogga badan iyo isbeddelladii baaxadda lahaa ee uu Yurub ku keenay, oo ay ku jiraan dib-u-habaynno sharciyeed oo loo yaqaan Xeerka Napoleon.

Sida saxeexa Hancock, oo astaan u ah gadoodka ka dhanka ah xukunkii Ingiriiska iyo raadinta madaxbannaanida Maraykanka, saxeexa Napoleon-na wuxuu matalaa nooc kale oo geesinnimo iyo himilo leh—dib-u-qaabaynta xuduudaha siyaasadeed ee Yurub iyo horumarinta mabaadi'dii kacaanka Faransiiska. Labada saxeexba waxay astaan u yihiin kaalinta ay shaqsiyaadkan taariikhiga ahi ku lahaayeen qaabaynta aayaha quruumahooda iyo saamaynta ballaaran ee ficilladoodu ku yeeshen taariikhda dunida.

Markii Yexesqeel arkay giraangiraha ku dhex jira giraangiraha, kuwaas oo matalayay isdhexgalka adag ee dhacdooyinka aadanaha inta lagu jiro taariikhda wakhtiga shaabadaynta ee boqol iyo afar iyo afartan kun, mid ka mid ah giraangirahaas waxaa hore loogu sii tusaaleeyey giraangire sannadkii 1789, markii Dastuurka Maraykanka, bahalkii lahaa gees Jamhuuri ah iyo gees Protestant ah, uu isgoyn la yeeshay Faransiiska, bahalkii lahaa geeska Masar iyo geeska Sodom.

Laga bilaabo 1789 ilaa 1799, Faransiiska waxaa gilgilay “dhulgariir” ka soo unkamay bahalkii cawaannimada oo ka soo baxay bohosha aan gunta lahayn. Wakhtiga shaabadaynta ee boqolka iyo afar iyo afartan kun, 1789 waxay ka dhigan tahay muddada bilaabmaysa 18-ka Luulyo, 2020, markii bahalkii cawaannimadu afgembiyey oo dilay geeskii Protestantnimada runta ah, dabadeedna 3-da Noofambar, 2020 bahalkii cawaannimadu sidoo kale afgembiyey oo dilay geeskii Jamhuurinnimada. Taayirka 1789 wuxuu u taagan yahay taayirka 2020, sida ay u metelaan 18-ka Luulyo (ilaahnimada), iyo 3-da Noofambar, 2020 (aadminimada).

Saxiixa Ilaah, sida ay u metesho aadanuhu, waxaa laga helaa labada saxiix ee ugu caansan dunida, kuwaas oo labaduba ku xiran yihiin 1789, isla markaana labaduba matalaan quwadaha kursiga dhulka ku saara baabtiiska papacy-ga kana dul qaada. 1789, iyadoo ah bartamaha saddexda tiir-calaamadood ee metela saxiixa runta ee Ilaah, waxay xanbaarsan tahay saxiixa “saddex iyo toban” gumeysi iyo “kacdoonka” Kacaankii Faransiiska.

1789 ilaa 1799 waxay metelaan taariikhda Kacaankii Faransiiska, tirada tobankuna waxay meteshaa imtixaan. 1789 waa xarafka ugu horreeya ee “runta”, 1799-na waxay meteshaa xarafka ugu dambeeya ee muddada Faransiiska. Xilliga dhexe waxaa lagu calaamadeeyey dilkii boqorkii Faransiiska sannadkii 1793, markii muwaadiniintu ay ka gadoodeen xukunkiisii boqornimo ee isla weynaa.

“Injiilka nabadda ee Faransiisku diiday waxaa si dhab ah oo aan shaki lahayn looga siibi lahaa xididkiisa, waxaana natiijooyinku ahaan lahaayeen kuwo aad u daran. Maalintii 21-ka Janaayo, 1793, laba boqol iyo siddeetan iyo konton sano ka dib isla maalintii Faransiis si buuxda ugu go’ay inuu silciyo Dadkii Dib-u-habaynta, socod kale oo ujeeddo aad uga duwan leh ayaa dhex maray jidadkii Paris.” The Great Controversy, 230.

1789 waxay calaamad u ahayd xarafka saddex iyo tobnaad ee kacdoonka bahalka laba-geesoodka ah ee Maraykanka, iyo xarafka koowaad ee bahalka laba-geesoodka ah ee Faransiiska. Xarafka dhexe ee Faransiisku wuxuu ahaa 1793, markii boqorkii Faransiiska madaxa laga gooyey, Napoleon-na wuxuu metelay xarafka ugu dambeeya markii uu talada dawladda la wareegay 1799. Saxiixa “runta” ee taariikhda afgembigii Faransiiska, oo ay matalaan 1789, 1793, iyo 1799, waa giraangir nebiyeed oo la isku xidhay giraangirta nebiyeed ee 1776, 1789, iyo 1798.

Labada taariikhoodba waxay ka kooban yihiin labada saxeex ee ugu caansan taariikhda aadanaha, sidaas darteedna waxay isku xidhayaan saxeexa rabbaaniga ah ee “runta” iyo laba saxeex oo aadanaha ah. Labada giraangiiroodba waxay ku xidhan yihiin xarafka saddex iyo tobnaad intii lagu jiray muddada shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun, taas oo ah muddada ka bilaabmaysa dilkii labada markhaati ee 2020 ilaa ay istaageen 2023, taas oo lagu calaamadeeyey Oktoobar 7, 2023.

Waxaannu daraasaddeenna ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.